

Grozījumi:

01.06.1993. likums / LV, 40, 19.06.1993.; Ziņotājs, 24/25, 25.06.1993.; Diena, 123, 18.06.1993. / Stājas spēkā 24.06.1993.

01.06.1993. likums / LV, 40, 19.06.1993.; Ziņotājs, 24/25, 25.06.1993.; Diena, 123, 18.06.1993. / Stājas spēkā 24.06.1993.

01.06.1993. likums / LV, 40, 19.06.1993.; Ziņotājs, 24/25, 25.06.1993.; Diena, 123, 18.06.1993. / Stājas spēkā 24.06.1993.

02.12.1993. likums / LV, 119, 08.12.1993.; Ziņotājs, 36, 30.12.1993.; Diena, 265, 08.12.1993. / Stājas spēkā 08.12.1993.

02.12.1993. likums / LV, 119, 08.12.1993.; Ziņotājs, 36, 30.12.1993.; Diena, 265, 08.12.1993. / Stājas spēkā 08.12.1993.

02.12.1993. likums / LV, 119, 08.12.1993.; Ziņotājs, 36, 30.12.1993.; Diena, 265, 08.12.1993. / Stājas spēkā 08.12.1993.

09.02.1995. likums / LV, 30, 25.02.1995.; Ziņotājs, 7, 13.04.1995. / Stājas spēkā 11.03.1995.

09.02.1995. likums / LV, 30, 25.02.1995.; Ziņotājs, 7, 13.04.1995. / Stājas spēkā 11.03.1995.

15.11.2001. likums / LV, 175, 04.12.2001.; Ziņotājs, 24, 27.12.2001. / Stājas spēkā 18.12.2001.

15.11.2001. likums / LV, 175, 04.12.2001.; Ziņotājs, 24, 27.12.2001. / Stājas spēkā 18.12.2001.

06.11.2003. likums / LV, 164, 21.11.2003.; Ziņotājs, 24, 24.12.2003. / Stājas spēkā 05.12.2003.

06.11.2003. likums / LV, 164, 21.11.2003.; Ziņotājs, 24, 24.12.2003. / Stājas spēkā 05.12.2003.

28.04.2005. likums / LV, 74, 11.05.2005.; Ziņotājs, 11, 09.06.2005. / Stājas spēkā 25.05.2005.

28.04.2005. likums / LV, 74, 11.05.2005.; Ziņotājs, 11, 09.06.2005. / Stājas spēkā 25.05.2005.

23.10.2008. likums / LV, 177, 13.11.2008.; Ziņotājs, 24, 23.12.2008. / Stājas spēkā 01.01.2009.

23.10.2008. likums / LV, 177, 13.11.2008.; Ziņotājs, 24, 23.12.2008. / Stājas spēkā 01.01.2009.

12.11.2009. likums / LV, 188, 01.12.2009. / Stājas spēkā 15.12.2009.

28.10.2010. likums / LV, 183, 17.11.2010. / Stājas spēkā 01.12.2010.

20.12.2012. likums / LV, 6, 09.01.2013. / Stājas spēkā 23.01.2013.

17.12.2015. likums / LV, 2, 05.01.2016. / Stājas spēkā 19.01.2016.

07.04.2016. likums / LV, 81, 27.04.2016. / Stājas spēkā 01.01.2017.

17.05.2018. likums / LV, 105, 30.05.2018. / Stājas spēkā 13.06.2018.

20.09.2018. likums / LV, 192, 28.09.2018. / Stājas spēkā 12.10.2018.

20.06.2019. likums / LV, 132, 02.07.2019. / Stājas spēkā 16.07.2019.

LATVIJAS REPUBLIKAS LIKUMS

Par kultūras pieminekļu aizsardzību

Kultūras pieminekļu aizsardzība ir pasākumu sistēma, kas nodrošina kultūrvēsturiskā mantojuma saglabāšanu un ietver tā uzskaiti, izpēti, praktisko saglabāšanu, kultūras pieminekļu izmantošanu un to popularizēšanu.

**Pirmā nodaļa
VISPĀRĪGIE NOTEIKUMI****1. pants. Likuma objekts**

Kultūras pieminekļi ir kultūrvēsturiskā mantojuma daļa — kultūrvēsturiskas ainavas un atsevišķas teritorijas (senkapi, kapsētas, parki, vēsturisko notikumu norises un ievērojamu personu darbības vietas), kā arī atsevišķi kapi, ēku grupas un atsevišķas ēkas, mākslas darbi, iekārtas un priekšmeti, kuriem ir vēsturiska, zinātniska, mākslinieciska

vai citāda kultūras vērtība un kuru saglabāšana nākamajām paaudzēm atbilst Latvijas valsts un tautas, kā arī starptautiskajām interesēm.

2. pants. Kultūras pieminekļu veidi

Ir šādi kultūras pieminekļu veidi:

1. Nekustamie kultūras pieminekļi:

— atsevišķi objekti — ēkas, mākslas darbi, iekārtas un priekšmeti, atsevišķas apbedījuma vietas;

— kompleksi objekti — arheoloģiskās senvietas, arhitektūras ansambļi un kompleksi, pilsētu un citu apdzīvoto vietu vēsturiskie centri, ielas, laukumi, kvartāli, kultūrlānis, kapsētas, kultūrvēsturiskas ainavas, piemiņas vietas, vēsturiskas vietas un teritorijas.

2. Kustamie kultūras pieminekļi:

— atsevišķi objekti — arheoloģiskie atradumi, senlietas, nekustamo pieminekļu elementi, vēsturiskas relikvijas, mākslas darbi, rokraksti, reti iespieddarbi, kinodokumenti, fotodokumenti un videodokumenti, skaņu ieraksti;

— kompleksi objekti — vēsturiski izveidojušies kompleksi, atsevišķu objektu fondi un kolekcijas, kas ir nedalāma kultūrvēsturiska vērtība.

Par kultūras pieminekļiem atzīstami gan savā sākotnējā izskatā saglabājušies objekti, gan to atsevišķas daļas un fragmenti.

Senlietas ir cilvēka apzinātas darbības rezultātā radīti priekšmeti — artefakti (piemēram, rotaslietas, ieroči, darbarīki, iedzīves priekšmeti, keramikas izstrādājumi, monētas veselā vai fragmentārā veidā), kas atrasti zemē, virs zemes vai ūdenī.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 20.12.2012. likumu, kas stājas spēkā 23.01.2013.)

3. pants. Aizliegums iznīcināt, pārvietot un pārveidot kultūras pieminekļus

Kultūras pieminekļus ir aizliegts iznīcināt. Nekustamos kultūras pieminekļus drīkst pārvietot vai pārveidot tikai izņēmuma gadījumā ar Kultūras ministrijas Nacionālās kultūras mantojuma pārvaldes (turpmāk — Nacionālā kultūras mantojuma pārvalde) atļauju. Kultūras pieminekļa pārveidošana vai tā oriģinālo daļu aizstāšana ar jaunām daļām pieļaujama tikai tad, ja tā ir labākā iespēja, kā saglabāt pieminekli, vai arī tad, ja pārveidojuma rezultātā nepazeminās pieminekļa kultūrvēsturiskā vērtība.

(09.02.1995. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 17.05.2018. likumu, kas stājas spēkā 13.06.2018.)

3.¹ pants. Rīcība ar senlietām

Aizliegts atsavināt, iegūt, glabāt, pārvietot un pārsūtīt senlietas, kuras saskaņā ar šā likuma 7. panta ceturtās daļas noteikumiem pieder Latvijas valstij.

(17.05.2018. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 13.06.2018.)

4. pants. Aizliegums izvest kultūras pieminekļus

Kultūras pieminekļus, tai skaitā senlietas, kuras saskaņā ar šā likuma 7.panta ceturtās daļas noteikumiem pieder Latvijas valstij, ir aizliegts izvest ārpus Latvijas Republikas. Kultūras pieminekļu, tai skaitā senlietu, kuras saskaņā ar šā likuma 7.panta ceturtās daļas noteikumiem pieder Latvijas valstij, pagaidu izvešana iespējama tikai ar Nacionālās kultūras mantojuma pārvaldes atļauju Ministru kabineta noteiktajā kārtībā.

Par atļaujas izsniegšanu kultūras pieminekļu, tajā skaitā valstij piederošo senlietu, pagaidu izvešanai no Latvijas Republikas maksājama valsts nodeva. Valsts nodevas apmēru, samaksas kārtību, kā arī valsts nodevas atvieglojumus un atbrīvojumus no tās nosaka Ministru kabinets.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 09.02.1995., 15.11.2001., 20.12.2012., 07.04.2016. un 17.05.2018. likumu, kas stājas spēkā 13.06.2018.)

5. pants. Valsts pārvalde kultūras pieminekļu aizsardzībā un izmantošanā

Valsts pārvaldi kultūras pieminekļu aizsardzībā un izmantošanā nodrošina Ministru kabinets, un to realizē Nacionālā kultūras mantojuma pārvalde.

Likumos un Ministru kabineta noteikumos noteiktās kompetences ietvaros Nacionālās kultūras mantojuma pārvaldes izdotie administratīvie akti — norādījumi — par katra atsevišķa kultūras pieminekļa izmantošanu un saglabāšanu ir saistoši attiecīgā kultūras pieminekļa īpašniekam (valdītājam).

Ministru kabinets izdod kultūras pieminekļu uzskaites, aizsardzības, izmantošanas un restaurācijas noteikumus.

Nacionālā kultūras mantojuma pārvalde var deleģēt pašvaldībai pārvaldes uzdevumus, kas attiecas uz vietējās nozīmes nekustamo kultūras pieminekļu aizsardzību un izmantošanu, normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā slēdzot deleģēšanas līgumu uz vienu gadu, ja pašvaldībā ir izveidots kultūras mantojuma aizsardzības dienests, kurš var nodrošināt kultūras mantojuma saglabāšanas interesēm un normatīvajiem aktiem atbilstošu uzraudzību un kontroli un kurā nodarbināti attiecīgās kultūras mantojuma jomas speciālisti, un ja pašvaldība piekrīt nodrošināt deleģēto uzdevumu veikšanai nepieciešamo finansējumu.

Pašvaldību administratīvajās teritorijās, kurās vietējās nozīmes kultūras pieminekļu skaits pārsniedz 300 objektus, ir jānodrošina pašvaldības kultūras mantojuma aizsardzības dienesta izveide.

(09.02.1995. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 15.11.2001., 28.10.2010. un 17.05.2018. likumu, kas stājas spēkā 13.06.2018.)

6. pants. Nacionālās kultūras mantojuma pārvaldes reģionālās nodaļas

Nacionālā kultūras mantojuma pārvalde kultūras pieminekļu uzraudzības un kontroles nodrošināšanai izveido Nacionālās kultūras mantojuma pārvaldes reģionālās nodaļas, kuru inspektori ir tieši pakļauti Nacionālajai kultūras mantojuma pārvaldei un darbojas saskaņā ar reglamentu.

(23.10.2008. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 17.05.2018. likumu, kas stājas spēkā 13.06.2018.)

Otrā nodaļa KULTŪRAS PIEMINEKĻU ĪPAŠUMA UN IZMANTOŠANAS TIESĪBAS

7. pants. Īpašuma tiesības uz kultūras pieminekļiem

Kultūras pieminekļi Latvijas Republikā var būt valsts, pašvaldību, citu publisku personu, kā arī privātpersonu īpašumā.

Kultūras pieminekļa īpašniekam ir pienākums nostiprināt zemesgrāmatā īpašuma tiesību aprobežojumu uz kultūras pieminekli. Šādu atzīmi var izdarīt arī uz Nacionālās kultūras mantojuma pārvaldes lūguma pamata.

Ja nekustamais īpašums ir kultūras pieminekļis, tas ir pietiekams pamats attiecīgās atzīmes izdarīšanai zemesgrāmatā. Atzīme izdarāma 10 dienu laikā no Nacionālās kultūras mantojuma pārvaldes iesnieguma saņemšanas dienas vai vienlaikus ar īpašuma tiesību reģistrāciju. Nekustamo kultūras pieminekļu sarakstus zemesgrāmatu nodaļām iesniedz attiecīgā Nacionālās kultūras mantojuma pārvaldes reģionālā nodaļa.

Arheoloģiskās senvietās zemē, virs zemes vai ūdenī atrastas senlietas (ar datējumu līdz 17.gadsimtam ieskaitot) pieder valstij, un tās glabā publiskie muzeji. Šis noteikums neattiecas uz senlietām, par kurām līdz 2013.gada 30.martam persona ir paziņojusi Nacionālajai kultūras mantojuma pārvaldei, kā arī uz senlietām, kuru likumīgu izcelsmi persona ir pierādījusi pēc 2013. gada 30. marta un saņēmusi par to Nacionālās kultūras mantojuma pārvaldes rakstveida apliecinājumu.

(09.02.1995. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 23.10.2008., 20.12.2012. un 17.05.2018. likumu, kas stājas spēkā 13.06.2018.)

8. pants. Darījumi ar kultūras pieminekļiem

Ja īpašnieks atsavina valsts nozīmes kultūras pieminekli, valstij ir pirkuma tiesības. Lēmumu par valsts pirkuma tiesību izmantošanu vai atteikšanos no tām pieņem Nacionālā kultūras mantojuma pārvalde. Kārtību, kādā Nacionālā kultūras mantojuma pārvalde pieņem attiecīgo lēmumu, kā arī valsts nozīmes kultūras pieminekļu pirkuma tiesību realizācijas kārtību un termiņus nosaka Ministru kabinets.

Aizliegts atsavināt viena kultūras pieminekļa vai pieminekļu kompleksa atsevišķas daļas, kā arī sadalīt vai apvienot zemi, ja tādējādi tiek apdraudēta kultūras pieminekļa saglabāšana.

Kultūras pieminekli var atsavināt, ja par nodomu to atsavināt īpašnieks ir paziņojis Nacionālajai kultūras mantojuma pārvaldei, attiecīgās reģionālās nodaļas inspektors, ja tas nepieciešams, ir apsekojis kultūras pieminekli un nākamais tā īpašnieks ir saņēmis Nacionālās kultūras mantojuma pārvaldes norādījumus par šā kultūras pieminekļa izmantošanu un saglabāšanu un viņam šie norādījumi ir izskaidroti.

(09.02.1995. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 23.10.2008., 28.10.2010. un 17.05.2018. likumu, kas stājas spēkā 13.06.2018.)

9. pants. Kārtība, kādā piešķir zemes gabalus, uz kuriem atrodas kultūras pieminekļi

Zemes gabalus, uz kuriem atrodas kultūras pieminekļi, drīkst piešķirt lietošanā vai iegūt īpašumā zemes likumdošanas aktos noteiktajā kārtībā tikai tad, ja nākamais lietotājs vai īpašnieks ir iepazīstināts ar norādījumiem par attiecīgā kultūras pieminekļa izmantošanu un saglabāšanu.

(09.02.1995. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 11.03.1995.)

10. pants. Saimnieciskās darbības ierobežošana kultūras pieminekļos

Saimnieciskā darbība un cita veida darbība kultūras pieminekļos (to teritorijās, zonās, muzeju rezervātos, nacionālajos parkos u. c.), kas var ietekmēt kultūras pieminekļu saglabāšanu, piekļūšanu tiem vai vizuālo uztveramību, kā arī kultūras pieminekļu attēlu un simbolu izmantošana komercdarbībai atļauta tikai ar kultūras pieminekļa īpašnieka piekrišanu.

(17.05.2018. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 13.06.2018.)

11. pants. Kultūras pieminekļu saglabāšana

Fiziskajām un juridiskajām personām jānodrošina, lai tiktu saglabāti kultūras pieminekļi, kas ir to īpašumā (valdījumā). Valsts īpašumā esošo kultūras pieminekļu saglabāšanu nodrošina to valdītāji.

Kultūras pieminekļa īpašnieka (valdītāja) pienākums ir:

- 1) ievērot likumdošanas un citus normatīvos aktus, kā arī Nacionālās kultūras mantojuma pārvaldes norādījumus par kultūras pieminekļu izmantošanu un saglabāšanu;
- 2) informēt Nacionālo kultūras mantojuma pārvaldi par katru bojājumu, kas radies īpašumā (valdījumā) esošajam kultūras piemineklim;
- 3) laikus informēt Nacionālo kultūras mantojuma pārvaldi par būvniecības iecerēm un jebkuru saimniecisko darbību, kas pārveido kultūras pieminekli, tā apkārtējo vidi aizsardzības zonas robežās vai kas var ietekmēt kultūras pieminekļa saglabāšanu, piekļūšanu šim piemineklim vai tā vizuālo uztveramību.

(09.02.1995. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 17.05.2018. likumu, kas stājas spēkā 13.06.2018.)

Trešā nodaļa KULTŪRAS PIEMINEKĻU VALSTS UZSKAITE

12. pants. Kultūras pieminekļu valsts uzskaites organizācija

Kultūras vērtības, kuras pretendē uz iekļaušanu valsts aizsargājamo kultūras pieminekļu sarakstā, ir pakļautas valsts uzskaitē neatkarīgi no tā, kā īpašumā, valdījumā vai izmantošanā tās atrodas. Pieminekļu valsts uzskaitē aptver pieminekļu apzināšanu un apsekošanu, to vēsturiskās, zinātniskās, mākslinieciskās, arhitektoniskās, arheoloģiskās, etnogrāfiskās vai citādas kultūras vērtības noteikšanu, to fiksāciju un izpēti, uzskaites dokumentu sagatavošanu, kā arī

to iekļaušanu valsts informācijas sistēmā — valsts aizsargājamo kultūras pieminekļu reģistrā. Valsts aizsargājamo kultūras pieminekļu reģistru uztur un pilnveido Nacionālā kultūras mantojuma pārvalde.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 06.11.2003. un 17.05.2018. likumu, kas stājas spēkā 13.06.2018.)

13. pants. Tiesības apsekot objektus, kuriem ir kultūras vērtība

Nacionālajai kultūras mantojuma pārvaldei ir tiesības apsekot objektus, kuriem ir kultūras vērtība, lai izlemtu jautājumu par to ņemšanu valsts uzskaitē.

(09.02.1995. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 17.05.2018. likumu, kas stājas spēkā 13.06.2018.)

14. pants. Valsts aizsargājamie kultūras pieminekļi

Kultūras pieminekļus atbilstoši to vēsturiskajai, zinātniskajai, mākslinieciskajai vai citādi kultūras vērtībai iedala valsts, reģiona un vietējās nozīmes kultūras pieminekļos un Ministru kabineta noteiktajā kārtībā iekļauj kā valsts, reģiona vai vietējās nozīmes kultūras pieminekļus valsts aizsargājamo kultūras pieminekļu sarakstā. Nacionālā kultūras mantojuma pārvalde rakstveidā informē objekta īpašnieku (valdītāju) par priekšlikumu noteikt attiecīgajam objektam valsts vai reģiona nozīmes aizsargājamā kultūras pieminekļa statusu. Objekta īpašnieks (valdītājs) 30 dienu laikā pēc paziņojuma saņemšanas rakstveidā informē Nacionālo kultūras mantojuma pārvaldi par savu attieksmi. Nacionālā kultūras mantojuma pārvalde, izvērtējusi objekta īpašnieka (valdītāja) attieksmi, iesniedz kultūras ministram priekšlikumu par kultūras pieminekļa statusa noteikšanu objektam un tā iekļaušanu valsts aizsargājamo kultūras pieminekļu sarakstā.

Priekšlikumu par vietējās nozīmes kultūras pieminekļa statusa noteikšanu objektam un tā iekļaušanu valsts aizsargājamo kultūras pieminekļu sarakstā kultūras ministram iesniedz attiecīgās administratīvās teritorijas pašvaldība. Pašvaldība rakstveidā informē objekta īpašnieku (valdītāju) par priekšlikumu noteikt attiecīgajam objektam vietējās nozīmes valsts aizsargājamā kultūras pieminekļa statusu. Objekta īpašnieks (valdītājs) 30 dienu laikā pēc paziņojuma saņemšanas rakstveidā informē pašvaldību par savu attieksmi. Objekta iekļaušanai valsts aizsargājamo kultūras pieminekļu sarakstā nepieciešamo dokumentāciju pašvaldība sagatavo un saskaņo ar Nacionālo kultūras mantojuma pārvaldi. Priekšlikumu par vietējās nozīmes kultūras pieminekļa statusa noteikšanu objektam un tā iekļaušanu valsts aizsargājamo kultūras pieminekļu sarakstā kultūras ministram ir tiesīga iesniegt arī Nacionālā kultūras mantojuma pārvalde, rakstveidā informējot par to attiecīgo pašvaldību un šā panta pirmajā daļā noteiktajā kārtībā noskaidrojot objekta īpašnieka (valdītāja) attieksmi.

Priekšlikumu iekļaut vietējās nozīmes kultūras pieminekļus valsts aizsargājamo kultūras pieminekļu sarakstā, ja līdzīgi vai saistīti objekti atrodas vairākās pašvaldībās, izstrādā Nacionālā kultūras mantojuma pārvalde, kura arī sniedz ieteikumus šo objektu saglabāšanai un izmantošanai.

Valsts aizsargājamo kultūras pieminekļu sarakstā kā valsts nozīmes kultūras pieminekli var iekļaut starptautiskā vai Latvijas mērogā nozīmīgus objektus ar izcilu zinātnisku, kultūrvēsturisku vai izglītojošu nozīmi.

Valsts aizsargājamo kultūras pieminekļu sarakstā kā reģiona nozīmes kultūras pieminekli var iekļaut objektus ar noteiktam Latvijas reģionam raksturīgu īpašu zinātnisku, kultūrvēsturisku vai izglītojošu nozīmi.

Valsts aizsargājamo kultūras pieminekļu sarakstā kā vietējās nozīmes kultūras pieminekli var iekļaut objektus ar zinātnisku, kultūrvēsturisku vai izglītojošu nozīmi, kas raksturīga konkrētas pašvaldības teritorijā.

Vietējās nozīmes kultūras pieminekļu saglabāšanas uzraudzību nodrošina pašvaldība.

Nacionālā kultūras mantojuma pārvalde var precizēt valsts aizsargājamo kultūras pieminekļu teritoriju robežas, tai skaitā pēc kultūras pieminekļa īpašnieka iniciatīvas. Informāciju par precizētajām robežām Nacionālā kultūras mantojuma pārvalde ne vēlāk kā viena mēneša laikā rakstveidā nosūta zemes īpašniekam un pašvaldībai.

Valsts aizsargājamo kultūras pieminekļu sarakstu un grozījumus tajā apstiprina kultūras ministrs. Valsts aizsargājamo kultūras pieminekļu saraksts, kā arī tajā izdarītie grozījumi publicējami oficiālajā izdevumā "Latvijas Vēstnesis". Objekts iegūst valsts aizsargājamā kultūras pieminekļa statusu nākamajā dienā pēc attiecīgās informācijas publicēšanas oficiālajā izdevumā "Latvijas Vēstnesis".

Pēc objekta īpašnieka (valdītāja) pieprasījuma Nacionālā kultūras mantojuma pārvalde izsniedz viņam nekustama kultūras pieminekļa aizsardzības plāksni, ko objekta īpašnieks (valdītājs) piestiprina pie kultūras pieminekļa redzamā vietā. Publiski pieejamiem kultūras pieminekļiem — ēkām un būvēm — plāksnes izvietošana ir obligāta. Pie ceļiem, kuri ved uz publiski pieejamu kultūras pieminekli, var uzstādīt norādes zīmi.

Pie objektiem, kuri neatbilst valsts aizsargājamo kultūras pieminekļu statusam, bet kuri sabiedriski nozīmīgās vietās ir izvietoti kā pieminekļi vai piemiņas vietas, var izvietot tos izskaidrojošas informatīvās plāksnes. Par informatīvo plāksņu izvietojumu atbild attiecīgā pašvaldība vai pieminekļa īpašnieks. Ministru kabinets nosaka kārtību, kādā izvietoj informatīvās plāksnes un uz tām norādāmo informāciju.

Objekta iekļaušanai valsts aizsargājamo kultūras pieminekļu sarakstā nav vajadzīga tā īpašnieka (valdītāja) piekrišana. Viņam tiek noteikti nodokļu atvieglojumi vai kompensēti zaudējumi, ja tādi radušies sakarā ar zemes vai objekta lietošanas ierobežojumiem.

Kultūras pieminekļu un to teritoriju iezīmēšanu administratīvi teritoriālo vienību plānos un valsts kadastrālās uzmērīšanas dokumentos nodrošina Valsts zemes dienests par valsts budžeta līdzekļiem.

Šā panta devītajā daļā minētos kultūras ministra lēmumus var pārsūdzēt Administratīvā procesa likumā noteiktajā kārtībā. Lēmumu pārsūdzēšana neaptur to darbību.

(17.05.2018. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 13.06.2018.)

15. pants. Valsts aizsargājamā kultūras pieminekļa statusa zaudēšana

Ja objekts pilnībā zaudējis kultūras pieminekļa vērtību, Nacionālā kultūras mantojuma pārvalde iesniedz kultūras ministram apstiprināšanai priekšlikumu par attiecīgā objekta izslēgšanu no valsts aizsargājamo kultūras pieminekļu saraksta. Kultūras piemineklis tiek izslēgts no valsts aizsargājamo kultūras pieminekļu saraksta Ministru kabineta noteiktajā kārtībā. Objekts zaudē valsts aizsargājamā kultūras pieminekļa statusu nākamajā dienā pēc attiecīgās informācijas publicēšanas oficiālajā izdevumā "Latvijas Vēstnesis".

(15.11.2001. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 20.12.2012. un 17.05.2018. likumu, kas stājas spēkā 13.06.2018.)

16. pants. Īpaši aizsargājamie kultūras pieminekļi

Kultūras pieminekļu ansambļus un kompleksus, kuriem ir sevišķa vēsturiska, zinātniska vai mākslinieciska vērtība, ar Ministru kabineta lēmumu var izsludināt par kultūras pieminekļu rezervātiem, kas aizsargājami saskaņā ar nolikumu par katru no šiem rezervātiem. Nolikumus par kultūras pieminekļu rezervātiem apstiprina Ministru kabinets.

(02.12.1993. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 08.12.1993.)

17. pants. Jaunatklāto kultūras pieminekļu aizsardzība

Jaunatklātie objekti, kuriem ir vēsturiska, zinātniska, mākslinieciska vai citāda kultūras vērtība, neatkarīgi no tā, kā īpašumā tie atrodas, līdz jautājuma izlemšanai par šo objektu iekļaušanu valsts aizsargājamo kultūras pieminekļu sarakstā, bet ne ilgāk kā sešus mēnešus no dienas, kad par to ticis informēts objekta īpašnieks, atrodas valsts aizsardzībā.

Par objektiem, kuri atrasti zemē, virs zemes, ūdenī, būvēs vai to daļās un atliekās un kuriem varētu būt vēsturiska, zinātniska, mākslinieciska vai citāda kultūras vērtība, kā arī par to atrašanās vietu un apstākļiem atradējs nekavējoties, bet ne vēlāk kā piecu dienu laikā rakstveidā paziņo Nacionālajai kultūras mantojuma pārvaldei.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 09.02.1995., 20.12.2012. un 17.05.2018. likumu, kas stājas spēkā 13.06.2018.)

18. pants. Muzejos, bibliotēkās un arhīvos esošo kultūras vērtību valsts aizsardzība

Muzejos un bibliotēkās esošo kultūras vērtību valsts uzskaiti un aizsardzību veic kārtībā, kāda paredzēta Latvijas Republikas likumdošanas aktos par muzeju un bibliotēku fondiem. Dokumentāro pieminekļu uzskaites kārtību nosaka Arhīvu likums.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 20.12.2012. likumu, kas stājas spēkā 23.01.2013.)

18.¹ pants. Mākslas un antikvāro priekšmetu izvešana no Latvijas Republikas un ieviešana Latvijas Republikā

Kārtību, kādā no Latvijas Republikas tiek izvesti un Latvijas Republikā ievesti mākslas un antikvārie priekšmeti, reglamentē Ministru kabineta noteikumi.

To mākslas un antikvāro priekšmetu kategorijas, kuru izvešanai vai pagaidu izvešanai no Latvijas Republikas nepieciešama Nacionālās kultūras mantojuma pārvaldes atļauja, nosaka Ministru kabinets.

Par to, ka mākslas vai antikvārais priekšmets neietilpst tajā mākslas un antikvāro priekšmetu kategorijā, kuru izvešanai vai pagaidu izvešanai no Latvijas Republikas nepieciešama Nacionālās kultūras mantojuma pārvaldes atļauja, persona ir tiesīga saņemt Nacionālās kultūras mantojuma pārvaldes izsniegtu izziņu.

Par atļaujas izsniegšanu mākslas un antikvāro priekšmetu izvešanai vai pagaidu izvešanai no Latvijas Republikas maksājama valsts nodeva. Valsts nodevas apmēru, samaksas kārtību, kā arī valsts nodevas atvieglojumus un atbrīvojumus no tās nosaka Ministru kabinets.

(15.11.2001. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 07.04.2016. un 17.05.2018. likumu, kas stājas spēkā 13.06.2018.)

18.² pants. Nelikumīgi izvesto mākslas un antikvāro priekšmetu atdošana

Prasību tiesā par nelikumīgi izvestā mākslas vai antikvārā priekšmeta atdošanu valstij, no kuras tas izvests, var celt, ja mākslas vai antikvārā priekšmeta izvešana no attiecīgās valsts ir nelikumīga arī prasības celšanas laikā.

Prasījuma tiesība par nelikumīgi izvestā mākslas vai antikvārā priekšmeta atdošanu noilst:

- 1) 30 gadu laikā no tā nelikumīgās izvešanas brīža;
- 2) 75 gadu laikā, ja tas pakļauts īpašai aizsardzībai;
- 3) pēc vairāk nekā 75 gadiem, ja tādu termiņu nosaka Latvijas Republikai saistošs ar attiecīgo valsti noslēgts divpusējs līgums.

Prasību tiesā par nelikumīgi izvestā mākslas vai antikvārā priekšmeta atdošanu var iesniegt ne vēlāk kā triju gadu laikā no dienas, kad saņemta informācija par mākslas vai antikvārā priekšmeta atrašanās vietu vai tā īpašnieku, valdītāju vai turētāju.

Nelikumīgi izvesto mākslas un antikvāro priekšmetu atdošanas kārtību reglamentē Ministru kabineta noteikumi. Šie noteikumi attiecas arī uz tiem mākslas un antikvārajiem priekšmetiem, kuri nelikumīgi izvesti no attiecīgās valsts teritorijas līdz šo noteikumu spēkā stāšanās dienai.

Ja tiesa lemj par nelikumīgi izvesta mākslas vai antikvārā priekšmeta atdošanu, tā īpašniekam, valdītājam vai turētājam ir tiesības uz taisnīgu kompensāciju saskaņā ar lietas apstākļiem, ja viņš pierāda, ka, iegūstot attiecīgo priekšmetu, rīkojies ar pienācīgu rūpību, ņemot vērā visus ieguves apstākļus, it īpaši dokumentāciju par priekšmeta izcelsmi, nepieciešamās izvešanas atļaujas saskaņā ar pieprasītājas dalībvalsts tiesību aktiem, darījuma pušu raksturojumu, samaksāto cenu, to, vai īpašnieks, valdītājs vai turētājs ir pārbaudījis pieejamos zagtu kultūras priekšmetu reģistrus un jebkādu citu būtisku informāciju, ko viņš pamatoti būtu varējis iegūt, vai arī īstenojis kādus citus pasākumus, kurus persona kā krietns un rūpīgs saimnieks būtu veikusi šādā situācijā.

(15.11.2001. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 06.11.2003. un 17.12.2015. likumu, kas stājas spēkā 19.01.2016.)

18.³ pants. Pieminekļu uzstādīšana un piemiņas vietu izveidošana

Publiskā ārtelpā var uzstādīt pieminekļus, piemiņas zīmes un izveidot piemiņas vietas vēsturiskiem notikumiem un personām, ja tam ir vēsturisks pamatojums un ieceres realizācijā nodrošināta arhitektoniska, mākslinieciska un dizaina kvalitāte.

Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija sadarbībā ar Kultūras ministriju un Aizsardzības ministriju izveido konsultatīvu padomi pieminekļu, piemiņas zīmju un piemiņas vietu izveides priekšlikuma izvērtēšanai un atzinuma sniegšanai. Pieminekļu, piemiņas zīmju un piemiņas vietu izveides dokumentāciju saskaņo pašvaldība. Kontroli pār militāro apbedījuma vietu iekārtošanu un ar militāriem notikumiem saistītu piemiņas zīmju un piemiņas vietu izveidi nodrošina Aizsardzības ministrija.

Kārtību, kādā tiek uzstādīti vēsturiskiem notikumiem un personām veltīti pieminekļi un piemiņas zīmes, kā arī izveidotas piemiņas vietas, un kārtību, kādā tiek izveidota šā panta otrajā daļā minētā konsultatīvā padome, kā arī padomes uzdevumus nosaka Ministru kabinets.

(17.05.2018. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 13.06.2018.)

19. pants. Kultūras pieminekļu izmantošana

Prioritāri kultūras pieminekļus izmanto zinātnes, izglītības un kultūras mērķiem. Kultūras pieminekļu izmantošana saimnieciskajā darbībā pieļaujama vienīgi tad, ja tā nekaitē piemineklim, nemazina tā vēsturisko, zinātnisko un māksliniecisko vērtību.

Ceturtā nodaļa KULTŪRAS PIEMINEKĻU SAGLABĀŠANA

20. pants. Nacionālās kultūras mantojuma pārvaldes norādījumu spēkā stāšanās kārtība

Nacionālās kultūras mantojuma pārvaldes inspektors normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā paziņo kultūras pieminekļa īpašniekam (valdītājam) norādījumus par attiecīgā kultūras pieminekļa izmantošanu un saglabāšanu.

(17.05.2018. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 13.06.2018.)

21. pants. Kultūras pieminekļu izpētes, konservācijas, restaurācijas un remonta darbu veikšanas kārtība

Kultūras pieminekļi konservējami, restaurējami un remontējami tikai ar Nacionālās kultūras mantojuma pārvaldes rakstveida atļauju un tās kontrolē.

Kultūras pieminekļu izpētes darbus, kas var novest pie kultūras pieminekļa pārveidošanas, arī arheoloģisko izpēti, drīkst veikt tikai ar Nacionālās kultūras mantojuma pārvaldes rakstveida atļauju un tās kontrolē.

Kultūras pieminekļu izpētē aizliegts izmantot ierīces metāla priekšmetu un materiāla blīvuma noteikšanai (piemēram, metāla detektorus), izņemot gadījumus, kad to atļāvusi Nacionālā kultūras mantojuma pārvalde.

Bez nekustamā īpašuma īpašnieka (valdītāja) atļaujas kultūras pieminekļi aizliegts veikt kultūras pieminekli pārveidojošas darbības un izmantot ierīces metāla priekšmetu un materiāla blīvuma noteikšanai (piemēram, metāla detektorus).

Kultūras pieminekļu konservācijas un restaurācijas darbus veic atbilstošas kvalifikācijas speciālisti, restauratori un amatnieki, ja to pieprasa Nacionālā kultūras mantojuma pārvalde.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 20.12.2012. un 17.05.2018. likumu, kas stājas spēkā 13.06.2018.)

22. pants. Kultūras pieminekļu saglabāšana, veicot celtniecības un citus darbus

Pirms celtniecības, meliorācijas, ceļu būves, derīgo izrakteņu ieguves un citu saimniecisko darbu uzsākšanas šo darbu pasūtītājam par saviem līdzekļiem jānodrošina kultūras vērtību apzināšana paredzamo darbu zonā. Fiziskajām un juridiskajām personām, kas saimnieciskās darbības rezultātā atklāj arheoloģiskus vai citus objektus ar kultūrvēsturisku vērtību, par to nekavējoties jāziņo Nacionālajai kultūras mantojuma pārvaldei un turpmākie darbi jāpārtrauc.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 17.05.2018. likumu, kas stājas spēkā 13.06.2018.)

23. pants. Kultūras pieminekļu aizsardzības zonas

Lai nodrošinātu kultūras pieminekļu aizsardzību, nekustamiem kultūras pieminekļiem tiek noteiktas kultūras pieminekļu aizsardzības zonas. To izveidošanai nav vajadzīga zemes lietotāja vai īpašnieka piekrišana. Zonas un to uzturēšanas režīmu nosaka Nacionālā kultūras mantojuma pārvalde. Ap kultūras pieminekļiem, kuriem nav noteiktas aizsardzības zonas, un jaunatklātajiem kultūras pieminekļiem lauku apdzīvotajās vietās ir aizsardzības zona 500 metru attālumā, bet pilsētās — 100 metru attālumā. Kultūras pieminekļu aizsardzības zonā darbības, kas ietekmē kultūrvēsturisko vidi (piemēram, būvniecība, zemes reljefa mākslīga pārveidošana, mežsaimnieciska darbība, tādu iepriekš neidentificētu priekšmetu izcelšana no zemes vai ūdens, kuriem varētu būt vēsturiska, zinātniska, mākslinieciska vai citāda kultūras vērtība), drīkst veikt tikai ar Nacionālās kultūras mantojuma pārvaldes atļauju. Kultūras pieminekļiem, kuriem likumā noteiktajā attālumā aizsardzības zona nav nepieciešama, Nacionālā kultūras

mantojuma pārvalde to, sadarbojoties ar pašvaldību, var samazināt. Ja nepieciešama aizsardzības zonas palielināšana, Nacionālā kultūras mantojuma pārvalde to nosaka Ministru kabineta noteiktajā kārtībā.

Nacionālās kultūras mantojuma pārvaldes priekšnieks, ņemot vērā Ministru kabineta noteikumus, var noteikt vidi degradējošus objektus, kas atrodas kultūras pieminekļu aizsardzības zonās. Šie objekti paredzami nojaukšanai, un nav pieļaujama to turpmākā attīstība.

Bez nekustamā īpašuma īpašnieka (valdītāja) atļaujas kultūras pieminekļa aizsardzības zonā aizliegts veikt pārveidojošas darbības un izmantot ierīces metāla priekšmetu un materiāla blīvuma noteikšanai (piemēram, metāla detektorus).

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 09.02.1995., 20.12.2012. un 17.05.2018. likumu, kas stājas spēkā 13.06.2018.)

24. pants. Kultūras pieminekļu saglabāšanas finansēšana

Kultūras pieminekļa konservāciju, uzturēšanu, remontu un restaurāciju veic kultūras pieminekļa īpašnieks (valdītājs) par saviem līdzekļiem.

Pēc Nacionālās kultūras mantojuma pārvaldes ierosinājuma no valsts budžeta iedala līdzekļus kultūras vērtību apzināšanai, kultūras pieminekļu izpētei, popularizēšanai un citiem ar kultūras pieminekļu saglabāšanu saistītiem pasākumiem. Nacionālā kultūras mantojuma pārvalde sagatavo kultūras pieminekļu konservācijas un restaurācijas programmas projektu un iesniedz to kultūras ministram apstiprināšanai. Pēc kultūras pieminekļu konservācijas un restaurācijas programmas apstiprināšanas Nacionālā kultūras mantojuma pārvalde atklāta konkursa kārtībā piešķir līdzekļus to valsts un reģiona nozīmes kultūras pieminekļu konservācijai un restaurācijai, kuri ir pieejami sabiedrības apskatei. No pašvaldību budžetiem piešķir līdzekļus to reģiona un vietējās nozīmes kultūras pieminekļu konservācijai un restaurācijai, kuri ir pieejami sabiedrības apskatei. Pašvaldībām to saistošajos noteikumos noteiktajā kārtībā ir tiesības no pašvaldības budžeta piešķirt līdzekļus tādu valsts nozīmes kultūras pieminekļu konservācijai un restaurācijai, kuri ir pieejami sabiedrības apskatei. Kultūras pieminekļiem, kuru konservācijas un restaurācijas darbiem saņemts valsts finansējums, publiskā pieejamība saglabājama ne mazāk kā 25 gadus, izņemot citos likumos noteiktos gadījumus.

Ja darbu pasūtītājs nav Nacionālā kultūras mantojuma pārvalde, tā katrā konkrētajā gadījumā slēdz līgumu ar attiecīgā pieminekļa īpašnieku (valdītāju) par valsts budžeta līdzekļu piešķiršanu kultūras pieminekļu izpētei un valsts nozīmes kultūras pieminekļu konservācijai un restaurācijai, kā arī kontrolē šo līdzekļu izlietojumu. Izpētes darbus, kas nepieciešami sakarā ar celtniecību, meliorāciju, ceļu būvi un citas saimnieciskās darbības veikšanu, finansē darbu izpildītājs uz pasūtītāja rēķina.

(09.02.1995. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 20.12.2012., 17.05.2018. un 20.09.2018. likumu, kas stājas spēkā 12.10.2018.)

25. pants. No kultūras pieminekļu izmantošanas iegūto līdzekļu izlietošana

Naudas līdzekļus, ko pašvaldības iegūst, izīrējot kultūras pieminekļus, ar kultūras pieminekļiem saistītās komercdarbības rezultātā gūtās peļņas atskaitījumus, kā arī atlīdzību par kaitējumu, kas nodarīts kultūras piemineklim, ieskaita pašvaldības speciālā budžeta ieņēmumos. Šos līdzekļus atļauts izmantot tikai kultūras pieminekļu izpētei, konservācijai, remontam un restaurācijai.

(09.02.1995. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 23.10.2008. likumu, kas stājas spēkā 01.01.2009.)

Piektā nodaļa UZRAUDZĪBA UN KONTROLE PĀR KULTŪRAS PIEMINEKĻU LIKUMDOŠANAS AKTU IEVĒROŠANU

(Nodaļas nosaukums grozīts ar 20.06.2019. likumu, kas stājas spēkā 16.07.2019.)

26. pants. Valsts uzraudzība un kontrole pār kultūras pieminekļu aizsardzību

Nacionālā kultūras mantojuma pārvalde ir kultūras ministra padotībā esoša tiešās pārvaldes iestāde, kas īsteno valsts kontroli kultūras pieminekļu aizsardzībā, veic kultūras mantojuma apzināšanu, izpēti un pieminekļu uzskaiti. Tās nolikumu apstiprina Ministru kabinets.

Latvijas Republikas Kultūras ministrijas Nacionālajai kultūras mantojuma pārvaldei ir tiesības:

1) netraucēti pārbaudīt kultūras pieminekļu aizsardzības likumdošanas aktu ievērošanu jebkurā objektā visā Latvijas Republikas teritorijā neatkarīgi no tā, kā īpašumā vai izmantošanā piemineklis atrodas;

1¹) likumā noteiktajos gadījumos sniegt institūcijām atzinumus par kultūras pieminekļa uzturēšanu atbilstoši kultūras pieminekļu aizsardzības prasībām;

2) apturēt jebkuru saimniecisko darbību kultūras pieminekļos, kultūras pieminekļu tiešā tuvumā vai to aizsardzības zonā vai ierobežot transportlīdzekļu kustību gadījumos, kad tiek pārkāpti kultūras pieminekļu aizsardzības noteikumi un apdraudēti kultūras pieminekļi, līdz brīdim, kad draudi kultūras piemineklim novērsti;

3) ierosināt, lai tiek apturēta amatpersonu vai pašvaldības iestāžu lēmumu izpilde, ja šie lēmumi ir pretrunā ar kultūras pieminekļu aizsardzības likumdošanas aktiem, līdz šo lēmumu izskatīšanai no jauna likumā noteiktajā kārtībā;

4) ierosināt, lai banku iestādes pārtrauc tādu darbu finansēšanu, kurus veicot tiek pārkāpti kultūras pieminekļu aizsardzības likumdošanas akti;

5) celt prasību pret fiziskajām un juridiskajām personām par zaudējumu atlīdzināšanu, ja tās nodarījušas kaitējumu kultūras piemineklim;

6) sastādīt administratīvā pārkāpuma protokolu par kultūras pieminekļu aizsardzības noteikumu pārkāpumiem, izskatīt administratīvo pārkāpumu lietas un uzlikt administratīvos sodus;

7) pārbaudīt antikvariātus un komisijas veikalus, mākslas salonus un kultūras vērtību izsoles, lai novērstu nelikumīgus darījumus ar kultūras pieminekļiem vai to detaļām, kā arī ar arheoloģiskajām senlietām un, ja nepieciešams, ņemtu tos valsts aizsardzībā kā kultūras vērtības;

8) aprīkot inspekcijas transportlīdzekļus ar speciālām gaismas ierīcēm un signālierīcēm, izmantot krāsu un uzrakstu grafisko noformējumu;

9) veikt kultūras pieminekļu, tajā skaitā to senlietu, kuras saskaņā ar šā likuma 7.panta ceturtās daļas noteikumiem pieder valstij, kā arī mākslas un antikvāro priekšmetu ekspertīzi;

10) piedalīties muitas dienesta darbā, kontrolējot kultūras pieminekļu izvešanas likumību;

11) izsniegt atļaujas kultūras pieminekļu, tajā skaitā to senlietu, kuras saskaņā ar šā likuma 7.panta ceturtās daļas noteikumiem pieder valstij, kā arī mākslas un antikvāro priekšmetu izvešanai vai pagaidu izvešanai no Latvijas Republikas;

12) pēc personas lūguma izsniegt izziņu, kas apliecina, ka attiecīgo mākslas vai antikvāro priekšmetu izvešanai vai pagaidu izvešanai no Latvijas Republikas nav nepieciešama Nacionālās kultūras mantojuma pārvaldes atļauja.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 09.02.1995., 28.04.2005., 20.12.2012., 07.04.2016. un 17.05.2018. likumu, kas stājas spēkā 13.06.2018.)

26.¹ pants. Nacionālās kultūras mantojuma pārvaldes arhīvs

Nacionālās kultūras mantojuma pārvaldes un tās uzdevumā veidotā dokumentācija par valsts aizsargājamiem kultūras pieminekļiem un kultūrvēsturiski vērtīgiem objektiem uzskatāma par nacionālā kultūras mantojuma daļu un kā dokumentu kopums tiek uzkrāta Nacionālās kultūras mantojuma pārvaldes arhīvā. Šos dokumentus izmanto, ievērojot autoritātes, fizisko personu datu aizsardzības un citu normatīvo aktu noteikumus.

(17.05.2018. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 13.06.2018. Panta numerācija grozīta ar 20.06.2019. likumu, kas stājas spēkā 16.07.2019.)

27. pants. Kultūras pieminekļu atsavināšanas kārtība

Nekustamos kultūras pieminekļus, kas nepieciešami sabiedrības vajadzību nodrošināšanai, tai skaitā tos, kuru saglabāšanu īpašnieks nenodrošina, var atsavināt Sabiedrības vajadzībām nepieciešamā nekustamā īpašuma atsavināšanas likumā noteiktajā kārtībā.

Kustamos kultūras pieminekļus, kuru saglabāšanu īpašnieks nenodrošina, pēc Nacionālās kultūras mantojuma pārvaldes ierosinājuma var atsavināt tiesas ceļā.

(28.10.2010. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 17.05.2018. likumu, kas stājas spēkā 13.06.2018.)

28. pants. Kultūras pieminekļu kultūrvēsturiskā vērtība

Katram kultūras piemineklim, kam nodarīts kaitējums, var noteikt tā kultūrvēsturisko vērtību. To veic Nacionālā kultūras mantojuma pārvalde. Atbildība par kaitējumu, kas nodarīts kultūras piemineklim, tiek aprēķināta atbilstoši šim kultūras piemineklim noteiktajai kultūrvēsturiskajai vērtībai.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 09.02.1995. un 17.05.2018. likumu, kas stājas spēkā 13.06.2018.)

29. pants. Sabiedriskā kontrole pār kultūras pieminekļu aizsardzību

(Izslēgts ar 09.02.1995. likumu, kas stājas spēkā 11.03.1995.)

30. pants. Darījumu spēkā esība

Darījumi ar kultūras pieminekļiem, kas veikti, pārkāpjot likumā noteikto kārtību, atzīstami par spēkā neesošiem.

(20.06.2019. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 16.07.2019.)

Sestā nodaļa STARPVALSTISKO VAI STARPVALSTU LĪGUMU PIEMĒROŠANA

31. pants. No starptautiskajiem vai starpvalstu līgumiem izrietošo saistību izpilde

Latvijas Republika piedalās starptautisko organizāciju darbā un var slēgt atsevišķus līgumus ar ārvalstīm pieminekļu aizsardzības, uzskaites, speciālistu sagatavošanas un informācijas apmaiņas jautājumos.

Ja starptautiskajā vai starpvalstu līgumā paredzētie noteikumi par kultūras pieminekļu aizsardzību, izmantošanu vai restaurāciju ir pretrunā ar Latvijas Republikas kultūras pieminekļu likumdošanas aktiem, piemēro starptautiskā vai starpvalstu līguma noteikumus.

Septītā nodaļa Administratīvie pārkāpumi kultūras pieminekļu aizsardzības jomā un kompetence administratīvo pārkāpumu procesā

(Nodaļa stājas spēkā 01.01.2020. un iekļauta likuma redakcijā 01.01.2020. Sk. Pārejas noteikumu 8. punktu)

32. pants. Kultūras pieminekļu aizsardzības noteikumu pārkāpšana

(Pants stājas spēkā 01.01.2020. un iekļauts likuma redakcijā 01.01.2020. Sk. Pārejas noteikumu 8. punktu)

33. pants. Kultūras pieminekļu, to teritoriju un aizsardzības zonu pārveides, izpētes un arheoloģisko izrakumu veikšanas noteikumu pārkāpšana

(Pants stājas spēkā 01.01.2020. un iekļauts likuma redakcijā 01.01.2020. Sk. Pārejas noteikumu 8. punktu)

34. pants. Informācijas nesniegšana par kultūras pieminekļa atsavināšanu

(Pants stājas spēkā 01.01.2020. un iekļauts likuma redakcijā 01.01.2020. Sk. Pārejas noteikumu 8. punktu)

35. pants. Mākslas un antikvāro priekšmetu aprites noteikumu pārkāpšana

(Pants stājas spēkā 01.01.2020. un iekļauts likuma redakcijā 01.01.2020. Sk. Pārejas noteikumu 8. punktu)

36. pants. Kompetence administratīvo pārkāpumu procesā

(Pants stājas spēkā 01.01.2020. un iekļauts likuma redakcijā 01.01.2020. Sk. Pārejas noteikumu 8. punktu)

Pārejas noteikumi

(28.10.2010. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.12.2010.)

1. Ministru kabinets līdz 2011.gada 30.jūnijam izdod šā likuma 8.panta pirmajā daļā minētos noteikumus.

2. Grozījumi šā likuma 8.panta pirmajā daļā (par valsts pirmpirkuma tiesību realizācijas kārtību valsts nozīmes kultūras pieminekļu atsavināšanas gadījumā) stājas spēkā 2011.gada 1.jūlijā.

3. Persona, kuras īpašumā vai valdījumā šā likuma 7.panta ceturtais daļas spēkā stāšanās dienā ir senlieta, līdz 2013.gada 30.martam rakstveidā paziņo par to Nacionālajai kultūras mantojuma pārvaldei, sniedzot senlietu raksturojošu informāciju (piemēram, krāsu fotoattēlu, senlietas materiālu, izmērus milimetros, iegūšanas veidu, iespējamo datējumu, atrašanas apstākļus, vietu, laiku un citu informāciju). Šie noteikumi neattiecas uz Nacionālā muzeju krājuma priekšmetiem. Šajā punktā minētās ziņas ir ierobežotas pieejamības informācija.

(20.12.2012. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 17.05.2018. likumu, kas stājas spēkā 13.06.2018.)

4. Nacionālā kultūras mantojuma pārvalde līdz 2018. gada 31. decembrim izstrādā kritērijus kultūrvēsturisku objektu iekļaušanai valsts aizsargājamo kultūras pieminekļu sarakstā kā reģiona vai vietējās nozīmes kultūras pieminekļus.

(17.05.2018. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 13.06.2018.)

5. Nacionālā kultūras mantojuma pārvalde līdz 2020. gada 31. decembrim pārskata valsts aizsargājamo kultūras pieminekļu sarakstā iekļauto kultūras pieminekļu statusu, izvērtējot šo pieminekļu atbilstību reģiona vai vietējās nozīmes kultūras pieminekļa kritērijiem.

(17.05.2018. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 13.06.2018.)

6. Ministru kabinets līdz 2018. gada 31. decembrim izdod šā likuma 14. panta vienpadsmitajā daļā un 18.³ panta trešajā daļā minētos Ministru kabineta noteikumus.

(17.05.2018. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 13.06.2018.)

7. Ministru kabinets līdz 2018. gada 31. decembrim izdara grozījumus Ministru kabineta 2003. gada 26. augusta noteikumos Nr. 474 "Noteikumi par kultūras pieminekļu uzskaiti, aizsardzību, izmantošanu, restaurāciju un vidi degradējoša objekta statusa piešķiršanu" atbilstoši grozījumiem šā likuma 14. pantā.

(17.05.2018. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 13.06.2018.)

8. Grozījumi šā likuma 26. pantā par otrās daļas 6. punkta izslēgšanu un septītajā nodaļa stājas spēkā vienlaikus ar Administratīvās atbildības likumu.

(20.06.2019. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 16.07.2019. Minētie grozījumi iekļauti likuma redakcijā uz 01.01.2020.)

Informatīva atsauce uz Eiropas Savienības direktīvu

(17.12.2015. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 19.01.2016.)

Likumā iekļautas tiesību normas, kas izriet no Eiropas Parlamenta un Padomes 2014.gada 15.maija direktīvas Nr.2014/60/ES par no dalībvalsts teritorijas nelikumīgi izvestu kultūras priekšmetu atgriešanu un ar ko groza Regulu (ES) Nr. 1024/2012 (pārstrādāta redakcija).

Latvijas Republikas Augstākās Padomes priekšsēdētājs A. GORBUNOVŠ

Latvijas Republikas Augstākās Padomes sekretārs I. DAUDIŠS

Rīgā 1992. gada 12. februārī

© Oficiālais izdevējs "Latvijas Vēstnesis"